

Bredbandspolicy

Dokumenttyp:	Policy
Beslutad av:	Kommunfullmäktige (2018-09-19 § 85)
Gäller för:	Alla Kommunens verksamheter
Giltig fr.o.m.:	2018-09-26
Dokumentansvarig:	Bredbandssamordnaren, Vetlanda Kommun
Senast reviderad:	När ändrades dokumentet senast (nämnd §)
Senast granskad:	När granskades innehållet senast

Förord

Tillgång till bredband håller på att bli en förutsättning för att kunna ta del av grundläggande samhällsservice och att fullt ut vara delaktig i samhället. Den utvecklingen har redan kommit långt.

I framtiden kommer många av våra välfärdstjänster att bäras av den digitala infrastrukturen. Till exempel kommer sannolikt en stor del av vården att ges på distans. Digitaliseringen kommer också att kunna bidra med en omfattande effektivisering av det offentliga och till en förbättrad samhällsservice och livskvalitet för medborgarna. Men för att alla människor ska kunna ta del av samhällsservice på ett jämlikt sätt, för att framgångsrika företag ska kunna utvecklas i alla delar av landet och för att det offentliga ska kunna effektivisera servicen till invånarna måste alla ha säker och snabb tillgång till internet.

Peter Eriksson, Bostads- och digitaliseringsminister

Bredbandspolicyns syfte

Syftet med en bredbandspolicy för Vetlanda kommun är att skapa en gemensam målbild samt att belysa utvecklingsbehoven ur ett samhällsperspektiv. Policyn syftar dessutom till att tjäna som underlag vid eventuella prioriteringsdiskussioner samt vara utgångspunkt i arbetet med att ta fram handlingsplaner inför kommande utbyggnad av optofibernät.

Sammanfattning

Kommunen har i nuläget ett förhållandevis väl utbyggt öppet optofibernet. Tidigt valde kommunen att satsa på optofiber eftersom andra tekniker har begränsningar som gör det svårt att möta framtida behov. Bedömningen är att cirka 80 % av kommunens befolkning i tätorter, (enl. SCB:s tätortskarta från 2010) är anslutna till optofibernet, vid utgången av 2017 och att 100 % har fått ett erbjudande om anslutning före 2020. Boende i glesbygd, d.v.s. de som bor utanför tätortskartan, bedöms vara anslutna till ca: 40 %, vid utgången av 2017. Det innebär att anslutningsgraden vid utgången av 2017 bedöms vara omkring 72 %. Marknadens aktörer kan i nuläget erbjuda bredbandsuppkoppling med varierande kvalitet, beroende på teknik, till de flesta hushåll och företag i kommunen.

Målsättningen är att alla, både medborgare och näringsliv, skall uppleva att modern informationsteknik (IT) finns tillgänglig med bästa möjliga standard.

Målsättningen i statens bredbandsstrategi är att "År 2020 bör minst 95 % av hushåll och arbetsplatser ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s" och "senast år 2025 bör 98 % av hushåll och arbetsplatser ha tillgång till minst 1 Gbit/s, 1,9 % bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s och resterande 0,1 % minst 30 Mbit/s".

Kostnaderna för utbyggnad av optofibernet till mindre orter och ren landsbygd bedöms vara förhållandevis stora. De geografiska förutsättningarna påverkar kostnadsnivån. Utbyggnad i de glesaste områdena bedöms i huvudsak inte vara genomförbar utan stöd med offentlig finansiering av något slag. Viss utbyggnad på landsbygden kommer att ske via direktiv till de kommunala bolagen. Samförläggning med andra parter påverkar kostnaden marginellt. Ambitionsnivån i statlig medfinansiering kommer att påverka utbyggnadstakten.

Följande huvudsakliga områden har identifierats som särskilt intressanta inför en kommande utbyggnad:

- Landsbygd med utbyggnad i områden som saknar optofibernet.
- Utveckla flexibla samverkansformer och överbrygga administrativa hinder för att nå resultat.
- Satsning på utbyggnad för vård och omsorg.
- Fortsatt anslutning av det kommunägda lägenhetsbeståndet till optofibernet.
- Möjliggöra för kommunens näringsliv att i ökad omfattning ansluta sig till optofibernet.

Bakgrund

Grunden till det omfattande optofibernet som finns idag är en idé som under många år varit bärande i bredbandsutbyggnaden. Idén går ut på att kommunen skall verka för en väl utbyggd IT-infrastruktur där täckning för hela kommunen skall eftersträvas. Efter utredningar stod det klart att grunden i den kommunala bredbandsutbyggnaden skulle vara optofiber. Alternativet radiolänk förkastades på grund av alltför kuperad terräng och begränsad datakapacitet. Tidigt byggdes även fyra ADSL-stationer. Denna teknik är numera avvecklad. För att från det så kallade stamnätet ansluta enskilda kunder har "byalagskonceptet" framgångsrikt använts. Flera orter med ett mindre antal invånare har näst intill 100 % anslutning av både hushåll och jordbruksföretag.

För ett antal år sedan gjordes flera anmälningar mot stadsnät som agerade tjänsteleverantörer. Det ifrågasattes om det var förenligt med den kommunala kompetensen att agera på denna nivå i de kommunala stadsnäten. Det ifrågasattes också om det var riktigt att stadsnät var slutna med i praktiken bara en leverantör av tjänster. De stadsnät som själva agerade både som nätägare och tjänsteleverantör motiverade oftast detta med att deras nät var för små för att attrahera fristående tjänsteleverantörer. Njudung Energi (f.d. Vetab) gjorde i den situationen bedömningen att det var bättre att sluta leverera tjänster och att istället försöka få fristående leverantörer att etablera sig i nätet. Trots nätets litenhet lyckades det bra att attrahera tjänsteleverantörer. I dag finns det en stor mängd tjänsteleverantörer och mängden ser ut att öka. Den kommunala trafiken går i dag i det nät som kommunen sålde till Njudung Energi (f.d. Vetab) 1998. Den delen har sedan dess moderniserats och byggts ut. Antalet anslutningspunkter ökar kontinuerligt med ca: 1000 stycken per år i tätort. Marknadens aktörer kan i nuläget, med varierande kvalitet, erbjuda bredbandslösningar som bygger på optofiber, koppartråd samt trådlösa system (mobilt bredband) till de flesta hushåll och företag i Vetlanda kommun.

Vetlanda Kommun

Kommunen är stor till ytan, befolkning och företag är fördelade på en rad orter varav Vetlanda har knappt 13 000 invånare.

Särskilt kan noteras att cirka 22 % av befolkningen bor utanför tät- och småorter.

Anslutning till utbyggt optofibernet

Uppskattningen av hur många hushåll som kan anses ha möjlighet att ansluta sig till fibernätet grundar sig på de sammanställningar som PTS (Post- och Telestyrelsen) gör varje år över optofibernet.

Antal hushåll med fiberanslutningsmöjlighet är cirka 9 000 stycken. Beräkningen grundar sig på alla hushåll som ligger inom 50 m från en fiberanslutning.

Totalt antal hushåll i Vetlanda Kommun beräknas vara 12 555 stycken och de fördelas på 10 248 stycken i tätort och 2 307 i glesbygd.

Slutsatsen blir att det även fortsättningsvis krävs stora insatser för att nå upp till målen i den nationella bredbandsstrategin.

Kommande handlingsplaner kommer att visa vilken potential och vilka förutsättningar som finns i olika områden.

Styrande dokument

Regional utvecklingsstrategi för region Jönköping 2025 (RUS)

Formuleringarna i bredbandspolicyn skall i möjligaste mån harmonisera med formuleringarna avseende IT-infrastruktur som finns i den regionala utvecklingsstrategin för Jönköpings län.

I den regionala utvecklingsstrategin framgår att:

- God IT-infrastruktur är en viktig attraktivitetsfaktor.
- IT-infrastruktur är viktig i den globala livsmiljön.
- IT-infrastruktur med bredband behövs för att gynna tillväxt och utveckling.

Bredbandsstrategi för Sverige

Den 21 december 2016 offentliggjordes regeringens "Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi".

Regeringen har visionen ett helt uppkopplat Sverige eftersom det skapar förutsättningar för att bo och verka i hela landet, driva tillväxt och innovativ produktion. På kort sikt höjs målsättningen till att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s redan år 2020.

Målen innebär att 98 procent bör ha tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s i hemmet och på arbetet, resterande 1,9 procent bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s, och 0,1 procent bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s senast år 2025

Stadsnätet

Vetlanda har genom det kommunala bolaget Njudung Energi försorg tillgång till ett väl utbyggt stadsnät.

I dag är Njudung Energi bredband nätägare och kommunikationsoperatör.

Ett öppet nät ser kommunen som en förutsättning för att kunna utvecklas som stadsnät. I ett öppet stadsnät är det ingen operatör eller nätägare som bestämmer vad man ska få tillgång till. Här råder fri konkurrens och alla tjänsteleverantörer konkurrerar på lika villkor. Man har full valfrihet att välja de tjänster man vill ha.

Ett relativt vanligt fenomen är att bredbandsleverantörer bygger egna nät där de som ansluter sig enbart erbjuds leverantörens egna tjänster. Detta förfarande innebär problem eftersom det skapar inlåsningseffekter för kunderna och därmed begränsar förutsättningarna för konkurrensen mellan olika leverantörer.

Förutsättningar för kommunal bredbandsverksamhet

Kommunallagens bestämmelser ger kommunen möjlighet att tillgodose ändamål till självkostnadspris. IT-infrastruktur för bredband kan bedömas vara ett sådant allmännyttigt ändamål i synnerhet om infrastrukturen erbjuds övriga marknadsaktörer på konkurrensneutrala och icke diskriminerande villkor.

I bolagsordningar och ägardirektiv bör ägare säkerställa att syftet med bolagets verksamhet skall vara allmännyttigt och icke vinstdrivande. I sedvanlig ordning får verksamheten generera skälig avkastning för återinvestering, underhåll och kompetensutveckling.

Ett flertal lagar, utöver kommunallagen, är tillämpliga inom kommunal bredbandsverksamhet.

I den framtida bredbandsutbyggnaden måste hänsyn tas till kommande, nu okända, förändringar i förutsättningarna för kommunal verksamhet inklusive de kommunala bolagen.

Målsättning och policy för fortsatt bredbandsutbyggnad

Mål

År 2020 bör minst 95 % av kommunens medborgare och näringsliv ha möjlighet att ansluta sig till bredband med hög överföringshastighet.

År 2025 bör 98 % av kommunens medborgare och näringsliv ha möjlighet att ansluta sig till bredband med hög överföringshastighet.

Policy

Utbyggnaden av IT-infrastruktur skall baseras på optofiber eftersom denna teknik är en förutsättning för att kunna nå målen i den nationella bredbandsstrategin. Här avses den utbyggnad som sker inom ramen för Vetlanda kommuns bredbandspolicy.

Vetlanda kommun ska också vara en pådrivande kraft för väl fungerande och utbyggda trådlösa mobila bredbandslösningar som även i framtiden kommer att vara ett viktigt komplement till optofiber.

Kommunen skall vara aktiv och i möjligaste mån bistå marknaden vid planering och utbyggnad av bredbandsnät. Aktiv dialog och samverkan är nyckelbegrepp.

Kommunen skall verka för att de bredbandsnät som byggs är öppna för alla tjänsteleverantörer. Konkurrens främjas av mångfald vilket gynnar medborgare och näringsliv. De nät som byggs skall inom överskådlig framtid tillgodose alla tänkbara tillgänglighets- och kapacitetsbehov.

Enligt PBL (2010:900) skall kommunen verka för att fiberbaserad IT-infrastruktur säkerställs vid nyexploatering av bostads- och industriområden.

Kommunen skall i tillämpliga delar bistå samfälligheter, byalag och andra typer av föreningar vid utbyggnad av optofibernät.

Kommunen ska även kunna vara delaktig när andra aktörer bygger nät i landsbygdsområden.

I tätorterna är kommunens bedömning att aktörerna på marknaden har intresse av att ansluta hushåll och näringsliv till sina fibernät. I de fall det är möjligt att ansluta hushåll

och företag till det öppna stadsnätet så skall det betraktas som en fördel för alla inblandade parter.

På landsbygden, inklusive kommunens mindre orter, är däremot bedömningen att marknaden i huvudsak inte har samma möjligheter att på affärsmässiga grunder bygga ut optofibernet. Det kopparbaserade telenätet kommer på sikt att i allt större omfattning avvecklas. Det framtida läget är oklart avseende grad av statlig medfinansiering vid utbyggnad av optofibernet. Innebörden av detta är att kommunen kommer att ha en viktig roll i den fortsatta utbyggnaden. Målsättningen är att skapa goda förutsättningar för bredband med bra kapacitet och tillgänglighet på landsbygden. Ett utbyggt stadsnät är en avgörande förutsättning för att byalag och andra intressenter ska kunna ansluta sig.

Planering och utbyggnad av IT-infrastrukturen skall i så stor utsträckning som möjligt samordnas med motsvarande satsningar på nationell och regional nivå.

Ansvar och roller

Vetlanda kommun

Vetlanda kommun bevakar utvecklingen inom bredbandsområdet. Kommunen samordnar, i mån av behov, de insatser som krävs för att förverkliga bredbandspolicyn. De kommunala bolagen medverkar i arbetet med förverkligandet. Ett arbetsätt som karakteriseras av samverkan i positiv anda skall eftersträvas för att det ska bli möjligt att nå målen i bredbandspolicyn. De kommunala bolagen styrs genom ägardirektiv.

För att uppnå målsättningarna i den nationella bredbandsstrategin krävs en översyn av organisation och resurser avseende den fortsatta fiberutbyggnaden i kommunen.

Njudung Energi Vetlanda AB

Njudung Energi medverkar i arbetet med att förverkliga bredbandspolicyn. Stadsnätet ägs av Njudung Energi. Det kommunalt ägda bolaget har en viktig roll i den fortsatta utbyggnaden. Den övervägande delen av kommunens bredbandskompetens finns i bolaget.

Witalabostäder AB

Witalabostäder medverkar i arbetet med att förverkliga bredbandspolicyn. En viktig del är att bolaget ansluter sina bestånd till optofibernet speciellt vid ny-, om- och tillbyggnad.

Finansiering

Ur ett medborgarperspektiv är det viktigt att så många som möjligt har tillgång till bredband av hög kvalitet oavsett var man bor. Bedömningen är att kostnaderna för utbyggnad av optofibernet till småorter och ren landsbygd är förhållandevis stora. De geografiska förutsättningarna påverkar kostnadsnivån. Slutsatsen blir att en fortsatt utbyggnad inte är helt genomförbar utan stöd av offentlig finansiering av något slag. Samförläggning med andra parter påverkar kostnaden marginellt.

Ett förverkligande av bredbandspolicyn blir möjlig först då det finns ekonomiska förutsättningar. Ambitionsnivån i statlig medfinansiering kommer att påverka utbyggnadstakten.

Prioriteringar

I de fall prioriteringar behöver göras är kommunens bedömning att följande punkter skall vara styrande:

- Områden med relativt många hushåll och företag prioriteras före ett område med färre.
- Graden av lokalt engagemang och efterfrågan är väsentlig. Ett område där många är intresserade av att investera i bredband prioriteras före ett område med ett fåtal intresserade.
- Om det finns kommunal verksamhet i ett område kommer prioriteten att höjas. Samma resonemang tillämpas om ett område har omfattande näringsdrivande verksamhet.
- Kostnaden för att bygga fibernet kan påverka ett områdes prioritet.

Tillämpning av bredbandspolicyn

Bredbandspolicyn beskriver de vägval som avses leda fram till att uppnå intentionerna i den nationella bredbandsstrategin. Bredbandspolicyn används med fördel i kommande prioriteringsdiskussioner och som underlag för framtagande av handlingsplaner av olika slag. Framtagande av detaljerade handlingsplaner blir en konsekvens av

bredbandspolicyn. Ansvaret för att förverkliga bredbandspolicyn ligger hos Vetlanda kommun inklusive bolagen.